

Historische Vereniging Oud-Beijerland

Anthonie van Baak



Het bewogen leven van een burgemeester

door

Pieter Jan in 't Veld

Inleiding

Eerder schreef ik al een hoofdstuk over Anthonie van Baak als burgemeester van Oud-Beijerland. In het boek "burgemeesters van Oud-Beijerland 1852- 2005". In dat hoofdstuk kwam sterk naar voren dat Van Baak wel hield van het gerstenat dat in Schiedam wordt gestookt. Dat is ook de reden dat hij wordt ontslagen als burgemeester van Oud-Beijerland. Later wordt hij toch weer burgemeester, maar dan in Buurmalsen.

Inmiddels zijn er meer bronnen beschikbaar dat weer een beter beeld geeft van Anthonie van Baak. Opgemerkt moet worden dat het in die tijd van belang was, dat een burgemeester zelf financieel onafhankelijk moest zijn, daarom moest men soms nog enkele bijbanen hebben.

Pieter Jan in 't Veld.

Anthonie van Baak wordt op 9 september 1846 in Amsterdam geboren, als zoon van de chirurgijn/ vroedmeester Johannes van Baak (7 juli 1813) en Catharina Elisabeth Bols (14 juli 1815).



Opregte Haarlemsche Courant 12 september 1846.

Al op 16-jarige leeftijd (ca. 1862) wordt hij ergens ambtenaar ter secretarie. In de periode september-december 1870 is hij klerk te secretarie in Lochem. De nog ongehuwde Antonie van Baak wordt op 12 mei 1879, met ingang van 1 juni van dat jaar benoemd tot gemeentesecretaris in Nieuwerkerk aan de IJssel, hij is dan woonachtig in Alkemade.

Op 15 september 1879 wordt Anthonie van Baak door de ingelanden van de Kleinen en den Kerklandschen polder gekozen tot voorzitter.

Op 10 november 1882 trouwt hij met de op 22 september 1858 in Nieuwerkerk aan de IJssel geboren Johanna Christina Mijnlieff, zij is dochter van de veehouder Leonardus Mijnlieff (23 februari 1830) en Sijgje Boele (5 juli 1836).

Bij Koninklijk Besluit van 18 februari 1882, no. 1 wordt Anthonie van Baak benoemd tot burgemeester van Kethel en Spaland.

Bij schrijven van 23 februari 1882, A 326/2 deelt de commissaris des Konings mr. C. Fock, de gemeente Kethel en Spaland de benoeming mee.



*mr. Cornelis Fock
1828- 1910.*

Intussen is de nieuwbenoemde burgemeester door de commissaris des Konings beëdigd, op 3 maart 1882, no. 242 meldt de Commissaris des Konings dat de beëdiging heeft plaatsgevonden. Hiervoor moet wel fl. 3,60 leges betaald worden.

Kethel Spaland is een dorpje bij Schiedam met ca. 1400 inwoners.

In de raadsvergadering van 6 maart 1882 wordt de nieuwbenoemde burgemeester geïnstalleerd, samen met vijf nieuwe raadsleden.

In deze raadsvergadering wordt de burgemeester ook gekozen tot gemeentesecretaris.

Bij Koninklijk Besluit van 28 maart 1882, no. 5 wordt dit raadsbesluit door Koning Willem III goedgekeurd.

De wedde in Kethel Spaland van de burgemeester is Fl. 550,--, voor het secretariaat Fl. 425,--.

Buiten deze functies is de burgemeester tevens ook agent van een brandverzekering, ook is hij Kerkelijk ontvanger en secretaris van de Hervormde kerk in Kethel.



Burgemeesterswoning in Kethel.

In Kethel wordt op 31 december 1883 in het gezin van de burgemeester een dochter geboren, die de naam krijgt Sophia Catharina Elisabeth.

In het boekje “Een dorp dat driemaal verging”, schrijft de Kethelse kunstenaar Jaap de Raad over deze baardige burgemeester het volgende verhaal:

“dat hij het Schiedamse nat een welwillende keel verleende.

Hij placht dan 's avonds juist voor zijn thuiskomst, nog even te verpozen op een bank aan het royale inrijhek van buurman Hendrik Lansbergen.

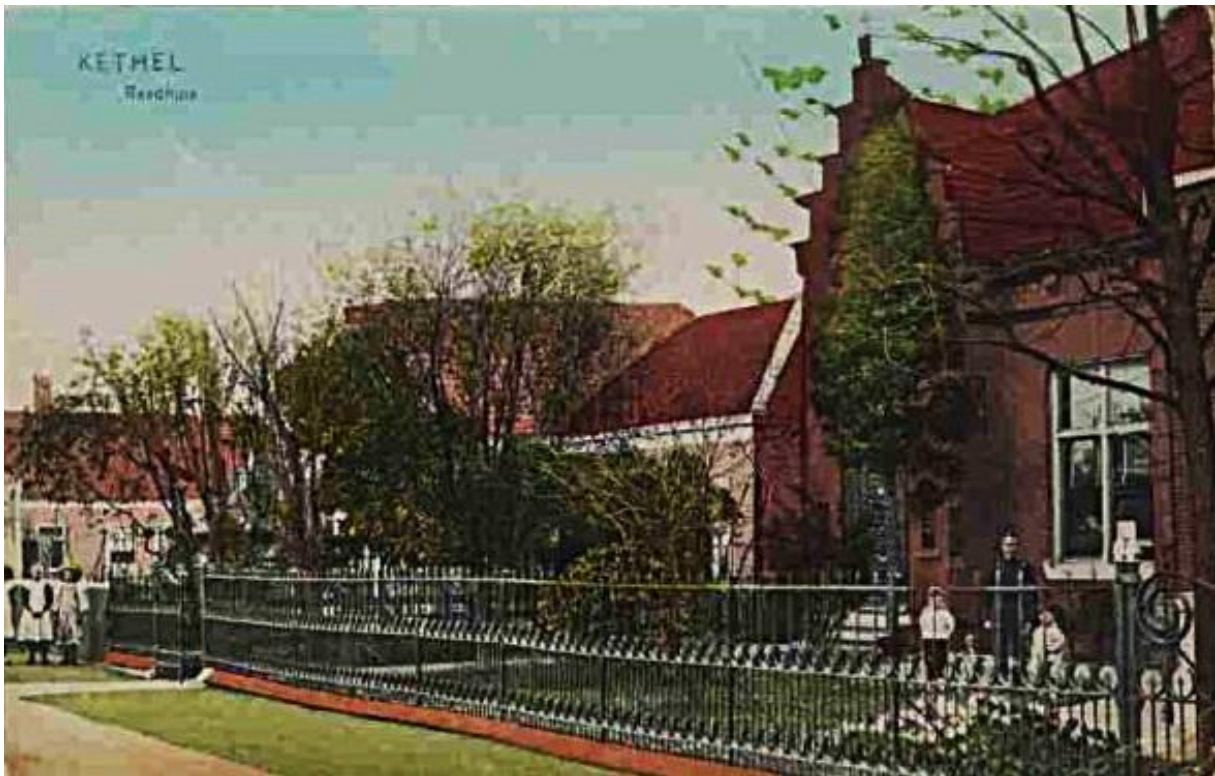
Vandaar liet hij de sierlijke geschilderde spreuk:

Bij gezondheid tevens.

Geniet met het genot des levens.

op zich inwerken, maar niet ieder gunt een ander genot. Op hetzelfde hek schreef de lieve dorpsjeugd met krijt:

*“Tarara boem die jee
Van Baak die lust er meer dan twee”.*



Links de woning van Hendrik Lansbergen.

Tijdens zijn burgemeesterschap in Kethel solliciteert Van Baak op 15 juni 1889 naar de burgemeesterspost van Bergambacht en Ammerstol. Uit de correspondentie tussen de commissaris des Konings mr. C. Fock en de minister van Binnenlandse zaken mr. A.E. baron Mackay blijkt dat de commissaris burgemeester Van Baak achter de hand wil houden voor een grotere gemeente. Het ligt in de bedoeling om die gemeente op te splitsen in een gemeente Bergambacht en een gemeente Amerstol. Hieruit blijkt dat de commissaris erg veel vertrouwen heeft in Van Baak.



*mr. Æneas baron Mackay
1838- 1909.*

Op 24 juni 1889 overlijdt burgemeester P. H. Crans in Oud-Beijerland.

Pieter Hendrik Crans
1833- 1889.



Op 1 juli 1889 solliciteert Van Baak naar het dan 5394 inwoners tellende Oud-Beijerland.

3

Van
Zijne Excellentie den
Heer Commissaris des Konings
in de provincie Zuid-Holland

3

Geeft met den meesters
verbied te korten.
Anthonie van Baak, bur-
gemeester en secretaris te Bethel en
Spaland.

Dat door het overlijden van den
Heer P. H. Crans, de betrekking vacant
is van burgemeester te Oud-Beijer-
land.

Dat requestant naar aanlei-
ding daarvan zich aanbiedt tot
Zijne Excellentie menst, met het
verzoek, dat het Zijne Excellentie
moet behagen hem te willen ver-
klaren tot Burgemeester der gemeente
Oud-Beijerland.

Bethel en Spaland
den 1^{er} Juli 1889

Y. H. G. doende
J. Van Baak

De sollicitatiebrief van Anthonie van Baak.

Onder de sollicitanten bevinden zich drie Oud-Beijerlanders, de beide wethouders Huig de Koning en Dirk Hoogenboom de derde kandidaat is Leendert van Bochove.

In een brief van de Commissaris des Konings mr. C. Fock aan de minister van Binnenlandse Zaken, mr. A.E.-baron Mackay van 24 juli 1889, no. 153, blijkt dat een aantal Oud-Beijerlanders zich zorgen maken over de bestuurlijke situatie in het dorp.

Een belangrijke deel van de brief:

“door de beste inwoners in Oud-Beijerland dat wil zeggen, door hen, die door betrekking en kennis het beste er over kunnen oordelen, is een adres aan uwe Excellentie verzonden Waarin verzocht wordt een beschaafd en bekwaam man tot burgemeester van die gemeente aan de Koning te willen voordragen. Dat rekest wordt ondersteund door den heer mr. A. van Weel, sedert 40 jaren zoowel lid van de Staten van Zuid-Holland als lid van den raad van Oud-Beijerland, vroeger Kantonrechter, sedert ruim 30 jaren notaris te Oud-Beijerland, die in alle opzichten de belangen van Oud-Beijerland kan beoordelen.

Ook mijne meening, op overtuiging genomen, is het, dat een beschaafd man van eenig normen, voldoende kennis, maar vooral hoogst eerlijk van karakter en met enig fortuin in Oud-Beijerland hoogst nood is”.

Voor de Oud-Beijerlandse kandidaat H. de Koning wordt er in juli 1889 een brief verzonden aan de minister van Binnenlandse Zaken, ondersteund door 104 “notabelen” in Oud-Beijerland.

Onder hen ook de eerdergenoemde kandidaat Leendert van Bochove. Zeven ondertekenaars geven aan Liberaal te zijn, zij schrijven aan de minister o.a.:

“Overtuigd in den Heer de Koning een waardig opvolger te zullen vinden te meer nog, daarbij de op 16 dezer gehouden stemming van de leden voor de gemeenteraad is gebleken, dat hij het volle vertrouwen der kiezers bezit en geacht wordt te zijn een man getrouw aan zijn beginselen, bekwaam voor de taak hem opgelegd en eerlijk in zijn handelen zoo wat betreft de belangen der ingezetenen in het algemeen en die der gemeente in het bijzonder. Immers werden van de 298 uitgebrachte stemmen op hem het grootste getal (201 stemmen) uitgebracht”.

(In die tijd mochten op meerdere kandidaten een stem uitgebracht worden, gelijk aan het aantal vacatures).

De brief vervolgt:

“reden waarom ondergetekenden Uwe Excellentie eerbiedig verzoeken dan Heer Huig de Koning als eerste kandidaat voor de betrekking van burgemeester der gemeente Oud-Beijerland ter benoeming aan Zijne Majesteit den Koning voor te stellen”.

In de eerder aangehaalde brief van 24 juli 1889 laat de Commissaris des Konings mr. C. Fock aan de minister van Binnenlandse Zaken mr. A.E.-baron Mackay laat hij geen spaan heel van de Oud-Beijerlandse kandidaten. Hij schrijft:

“geen van de sollicitanten uit de gemeente zelf voldoet aan de vereischten. De beide wethouders H. de Koning en D. Hoogenboom zijn mijns inziens ongeschikt. Zij zijn niet in staat een fatsoenlijke brief te stellen. Dhr. De Koning was vroeger bakker daarna handelaar in granen. Enige jaren ging het hem daarbij vrij goed doch eenigzins onervaren speculaties en daling der graanprijzen hebben hem thans eenigzins aan lagerwal gebracht. Hij schijnt overigens een goedgehartig man te zijn. Administratieve kennis heeft hij in het geheel niet.

De heer Hoogenboom staat bekend voor bijna gierig en is, ofschoon niet geheel ontbloot van gezond verstand, tegen alles wat ter nut en voordeel der gemeente kan strekken. Hij is wraakzuchtig van aard tegen over allen die hem danig wederstaan.

Bij het laatst gevierde Koningsfeest weigerde hij iets daartoe bij te dragen en stak

zelfs zijn vlag niet uit. Administratieve kennis mist hij geheel. Van Bockhoven Kz. Is een solide en niet onbruikbaar man met enig fortuin, maar weet van gemeente administratie te weinig af. Hij handelde vroeger in bieren, en is thans secretaris en penningmeester van een paar polders, waarin hij zeer actief is. Voor Hoogenboom onder andere loopt een colporteur der Maas & Scheldebode rond met een zoogenaamde Amerikaan, iemand die 24 jaren in Amerika is geweest, doordrongen van republikeinsche gevoelens, maar geheel onbekend met de belangen van de gemeente. Voor den 4^e candidaat circuleren geen adressen omdat hij veel te onafhankelijk van karakter is om aan iemand uit de gemeente eventuele medewerking tot eene benoeming te danken hebben”.

Ook is er nog een in Oud-Beijerland wonende notarisklerk, die heeft gesolliciteerd. Hierover zegt de Commissaris des Konings:

“de sollicitant de heer A.G. Mulie is afkomstig uit Leiden en sedert jaren klerk bij notaris Van Weel. Hij is een flink jongmensch en is administratief werk ten volle bekend. Toch meen ik dat hij niet in aanmerking kan komen, omdat hij van het tractement ad. Fl. 1000,-- niet kan leven, geen fortuin heeft en geëngageerd is terwijl zijn aanstaande ook geen fortuin heeft”.

Buiten de eerdergenoemde ondersteunde brief inzake de kandidatuur van de wethouder Huig de Koning en de colporteur voor wethouder Dirk Hoogenboom, blijkt dat er ook een handtekeningactie is geweest voor de notarisklerk A.G. Mulie.

Alleen Leendert van Bochove Cz. Blijkt geen actie voor zichzelf te hebben gevoerd.

De Commissaris stelt in zijn eerder aangehaalde brief verder:

“de drie kandidaten pogen door adressen hun sollicitatie te ondersteunen, maar mijns inziens moeten die adressen buiten aanmerking blijven, vooral indien men nagaat hoe en van wie de handtekeningen op die adressen worden verkregen”.

Wie zijn nu de door de Commissaris uitvoering beschreven Oud-Beijerlandse sollicitanten? Wethouder en vlashandelaar Dirk Hoogenboom, raadslid vanaf 1875 en sinds 1885 wethouder tot 1909, daarna weer raadslid tot 1913. En wethouder/graaanhandelaar Huig de Koning, sinds 1869 raadslid en wethouder sinds 1880 tot 1909, waarna hij weer raadslid is tot 1912.

Leendert van Bochove Corstiaansz. had tot 1881 een bierbrouwerij aan de Havendam 17, die hij in 1881 verkocht aan Engel Achterberg.

Dan is er nog de notarisklerk Augustus Gijsbertus Mulié, geboren op 5 januari 1852 in Leiden.

De Commissaris des Konings vervolgt in zijn eerder aangehaalde brief verder:

“om alle bovenstaande redenen meen ik Uwe Excellentie in ernstige overweging te moeten geven iemand buiten de gemeente de Koning voor te dragen, en beveel ik in de eerste plaats aan de heer mr. W.J. van Boneval Taure, dien ik vroeger en laatstelijk voor benoeming tot burgemeester van Nieuw-Beijerland in aanmerking bracht. Taure is een bedaard fatsoenlijk man. Hij is gepromoveerd en heeft zich na zijn promotie practisch op de gemeenteadministratie toegelegd te gemeentesecretarie van Oegstgeest, waar hij dagelijks werkt. Hij is juist voor de gemeente Oud-Beijerland aan te bevelen, omdat hij bedaard en fatsoenlijk is, hetgeen voor de gemeente een vereiste is. Hij is bijna dertig jaar oud, wenscht te trouwen, is geen partijman hoegenaamd, en bezit eenig fortuin waardoor hij met de Fl. 1000,-- tractement als burgemeester onafhankelijk kan leven. In de tweede plaats wordt door mij aanbevolen Paulus van Ouwerkerk thans ambtenaar ter secretarie van Ouderamstel. Hij bezit veel ijver en is een fatsoenlijk

man op wiens gedrag geene de minste aanmerking te maken is. Hij heeft een gunstig uiterlijk en is bemiddeld. Zijn bekwaamheden zijn zeer goed. De Commissaris des Konings van Noord- Holland bij wien hij gunstig bekend staat, schrijft mij dan ook alleen aan toevallige omstandigheden te wijten is, dat hij hem nog niet ter vervulling van eene burgemeestersbetrekking heeft kunnen voordragen. De heer Van Ouwerkerk doet in Ouderamstel eigenlijk alles, want de burgemeester is zoo ik vernam, meermalen ongesteld, en dat Ouwerkerk de zaken in orde houdt. Ik geef de voorkeur aan Tause omdat hij afgepromoveerd is”.

Opmerkelijk is dat de Commissaris des Konings Anthonie van Baak niet noemt, die hij eerder achter de hand wilde houden voor een grotere gemeente.

De minister neemt het advies van de Commissaris des Konings niet over en kiest voor een andere kandidaat. Op voordracht van de minister van Binnenlandse Zaken mr. A.E.-baron Mackay wordt bij Koninklijk Besluit van 9 augustus 1889, no 22, per 1 september Anthonie van Baak benoemd tot burgemeester van Oud-Beijerland, met gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester van Kethel en Spaland.

Per brief van 24 augustus 1889 vraagt de vertrekkende burgemeester van Kethel en Spaland eervol ontslag als gemeentesecretaris.

Op 31 augustus 1889 wordt het gezin Van Baak met de moeder van de burgemeester, de op 14 juni 1815 geboren Catharina Elisabeth Bols, die vanuit Kampen al vanaf 7 mei 1884 bij hen inwoont, ingeschreven in het bevolkingsregister.

Anthonie van Baak huurt een pand aan de Havendam no. 512 van Jacob van Bochove.



Het huidige pand Havendam 16.

In de raadsvergadering van 3 september 1889 wordt de benoemde burgemeester geïnstalleerd als burgemeester van Oud-Beijerland.

Als eerste agendapunt wordt melding gemaakt van een missive van de Commissaris des Konings van 14 augustus 1889, waarin melding wordt gemaakt van het Koninklijk Besluit van de benoeming van Anthonie van Baak.

Afschrift behorende bij den brief dd. 14 Augustus 1889, A. n^o.

9 Augustus 1889.

N^o. 22.

Willem III, bij de gratie

*Gods, Koning der Nederlanden, Prins
van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van
Luxemburg, enz., enz., enz.*

*Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken
van 6 Augustus 1889, n^o 117, afk. Kabinet;
Gelet op art. 59 en 60 der gemeentewet;
Hebben goedgevonden en verstaan:*

*Met ingang van 1 September 1889 te benoemen tot
burgemeester der gemeente Oud-Beijerland: A. van Baak,
burgemeester van Rethel en Spaland, met toekenning
van eervol ontslag uit laatstgenoemde betrekking.*

*Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is be-
last met de uitvoering van dit besluit.*

Het Loo, den 9 Augustus 1889.

(geteekend) W I L L E M.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(geteekend) *MacKay.*

Overeenkomstig het oorspronkelijke,

De Secretaris-Generaal van Binnenlandsche Zaken

(geteekend) *Huibrecht*

*Voor eensluidend afschrift, zooveel het
geëxtraheerde aangaat,*

De Secretaris-Generaal,

(geteekend) *Huibrecht*

Voor copie - conform,

De Commissaris des Konings

in de Provincie Zuid-Holland,

Tot.

Namens de gemeenteraad spreekt de eerste wethouder H. de Koning de nieuwe burgemeester toe: (citaat uit de notulen)

"vervolgens wordt de benoemde burgemeester door de voorzitter namens de raad gelukgewenscht met zijn betrekking en als zodanig geïnstalleerd.

Z.E. achtbare bedankt den Heer de Koning voor de hartelijke woorden tot hem gericht de verzekering gewenscht dat hij steeds zal trachten de belangen der gemeente te behartigen".

Na deze installatie volgt de beëdiging van drie nieuwgekozen raadsleden A. van Weel, H. de Koning en K. Schelling. Dan volgt de beëdiging van de nieuwe gemeentesecretaris Alexander van der Hoop. Deze achtentwintigjarige werkte al als volontair op het Oud-Beijerlandse secretariaat. Daarna worden de leden gekozen voor het stembureau, er zijn ook gemeenteraadsverkiezingen uitgeschreven voor de vacature ontstaan na het overlijden van burgemeester Crans, die ook gemeenteraadslid was.

Op 6 januari 1890 wordt in het gezin Van Baak een dochter geboren die de namen krijgt Catharina Elisabeth Johanna Christina.

Op maandag 23 mei 1890 wordt burgemeester Van Baak gekozen tot voorzitter van de armenzorg.

In de raadsvergadering van 5 november 1890 blijkt dat slechts vier leden de presentielijst hebben getekend. Er zijn op dat moment te weinig raadsleden aanwezig voor een rechtsgeldige vergadering. In het notulenboek wordt het volgende genotuleerd:

*Verbaal van het Verhandelde
in den Raad der Gemeente
Oud-Beijerland.*

Vergadering van 5 November 1890

De presentielijst is getekend.

*Tegenwoordig de heeren H. de Koning, A. Strit, A.
van Gelderen L. Schipper, afwezig de overige leden.*

*De lid in art 8 al. 2 van het reglement van orde
voor deze vergadering verstreken zijnde opent de
Voorzitter de Vergadering. De Voorzitter deelt daar
op mede dat het in art 48 der gemeenterwet bedoelde
geval aanwezig is, waarop de vergadering door
den Voorzitter wordt gesloten.*

De Secretaris,
Alexander Hoop

De Burgemeester,
J. van Baak

In januari 1891 is Anthonie van Baak voorzitter van de schoolcommissie in Oud-Beijerland.

Na het overlijden van raadslid Arie van der Linden Pz., zijn er tussentijdse verkiezingen noodzakelijk. Zoals in die tijd nog gebruikelijk was, kon de burgemeester ook gekozen worden als lid van de gemeenteraad.

Voor de verkiezing van 25 februari 1891 is Anthonie van Baak kandidaat namens de Anti-Revolutionaire Partij.



*Nieuwsblad gewijd aan de belangen
van de Hoeksche Waard,
21 februari 1891.*

Anthonie van Baak is gekozen als lid van de gemeenteraad, op 28 februari 1891 verschijnt er deze advertentie in de krant.

De ondergeteekende betuigt zijn hartelijken
dank voor de belangstelling ondervonden bij
zijne benoeming tot lid van den raad der ge-
meente *Oud-Beijerland.*
(460) A. VAN BAAK.

In de raadsvergadering van 25 maart 1891 worden de geloofsbriefjes van het nieuwgekozen raadslid onderzocht. In de raadsvergadering van 28 april 1891 legt het nieuwgekozen raadslid Van Baak "in handen" van de waarnemend voorzitter H. de Koning de eed af.

Korte tijd later zijn er weer gemeenteraadsverkiezing omdat Anthonie van Baak is gekozen in de vacature van het overleden raadslid Van der Linden, is hij ook nu weer kandidaat. Ook nu verschijnt er weer een advertentie in de krant.



*Nieuwsblad gewijd aan de belangen van de
Hoeksche Waard, 18 juli 1891.*

Op 8 januari 1892 wordt in het gezin Van Baak een derde dochter geboren, die de naam krijgt Helena Johanna Anthonia.



Op 19 januari 1893 wordt Anthonie van Baak correspondent Brandwaarborg Maatschappijen te Amsterdam.

*Nieuwsblad gewijd aan de belangen
van de Hoeksche Waard,
25 januari 1893.*

In de Haagsche Courant van 14 april 1893 komen we een opmerkelijk bericht tegen:

“Een aardige surprise werd dezer dagen den burgemeester van Oud-Beijerland bezorgd. Ten zijnent werd door een vrouw aangescheld, en toen de deur geopend was, legde zij heel netjes een kind van eenige weken oud in de gang, en koos toen het hazenpad. Veel moeite kostte 't niet, om de vrouw te vinden, die nu bleek, niet de moeder, maar de pleegmoeder te zijn. Zij had aangenomen, van een dienstbode uit 's-Gravenhage, het kind tegen Fl. 1,50 per week te verzorgen, en wilde zich er nu van ontdoen. De burgemeester liet het kind voeden en verzorgen en tegen de pleegmoeder proces-verbaal opmaken, wegens het te vondeling leggen van een kind”.

Ook in Oud-Beijerland blijkt dat burgemeester Van Baak een liefhebber blijft van het Schiedamse “nat”. Er is dan al snel een liedje gemaakt als variant van het eerdergenoemde Kethelse versje:

*“Tara boem diejee,
van der Linden lust er twee,
en Wonink lust-er zes.
Van Baak een hele fles!”.*

(Van der Linden en Wonink zijn de veldwachters).

Het drankgebruik neemt blijkbaar dusdanige vormen aan dat de Commissaris van de Koningin hiervan op de hoogte is. In een brief van 18 oktober 1893 stelt de Commissaris mr. C. Fock de minister van Binnenlandse Zaken mr. J.P.R. Tak van Poortvliet hiervan op de hoogte.

*mr. Johannes Pieter Roepert Tak van Poortvliet
1839- 1904.*



De minister van Binnenlandse Zaken Tak van Poortvliet schrijft op 23 oktober 1893 een brief aan burgemeester Van Baak en verzoekt hem ontslag te nemen. Uit de brief die de minister op 25 oktober 1893 schrijft aan Koningin Emma, als regentes van de nog jonge Wilhelmina, blijkt dat Van Baak een andere opvatting heeft over het verzoek van de minister.

N^o 187.
Kabinet.

Naar aanleiding van het, eerbiedig hierbij overgelegde, bericht van den Commissaris der Koningin in Nedeholland van 18 October jl. Kabinet. n: 146, heb ik den burgemeester van Oud-Beijerland, doen uitnoodigen om zijn ontslag te vragen.

In zijn adres, dat bij Kabinetsbeschikking van 23 October jl. n: 26, mij om consideratiën en advies is toegeronden en hierbij teruggaaf, heeft die burgemeester aan mijne uitnoodiging niet het gewenschte gevolg gegeven, daar hij in dat adres zijn eervol ontslag vraagt. Hij maakt het daardoor onmogelijk, dat hem op zijn verzoek ontslag worde verleend, want de inhoud van de berichten van den Commissaris der Koningin over dien burgemeester, welke hierbij gaan, is van dien aard dat ik geen vrijheid vind om overeenkomstig zijn verzoek, zijn eervol ontslag aan Uwe Majesteit voor te dragen.

Ik geef Uwe Majesteit daarom eerbiedig in overweging het adres van den burgemeester ten zijde te leggen en nevensgaande ontwerp-besluit, waarbij hem

Aan
de Koningin - Weduwe,
Regentes.

De brief van de minister van Binnenlandse Zaken aan Koningin Emma van 23 oktober 1893.

Afschrift behorende bij *St* n^o. 2246/*afdd*. 30 October 1893.

27 October 1893.

N^o. 29.

In naam van Hare Majesteit
Wilhelmina, bij de Gratie Gods, Koningin
der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau,
enz., enz., enz.

Wij **Emma**, Koningin-Weduwe,
Regentes van het Koninkrijk;

Op de voordracht van den Minister van Binnenland-
sche Zaken van 25 October 1893, n^o 187, Kabinet,
Gelet op art. 60 der gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 30 October a. v. d. van
Baak ontslag te verleenen als burgemees-
ter van Oud-Beijerland.

De Minister van Binnenlandse
Zaken is belast met de uitvoering van dit
besluit.

Het Loos, den 27 October 1893.

(Get.) EMMA.

De Minister,
VAN Binnenlandse Zaken,
(get.) Tak van Poortvliet.

Overeenkomstig het oorspronkelijke.
De Secretaris-Generaal
van Binnenlandse Zaken,
(Get.) Dyckmeester.

Voor eensluidend afschrift, zooveel het geëxtraheerde aangaat,

De Secretaris-Generaal,
(Get.) Dyckmeester.
Voor eensluidend afschrift,
De Commissaris der Koningin

Koninklijk Besluit van 27 oktober 1893, no 29, ontslag Anthonie van Baak.

In een kort briefje van de Commissaris van de Koningin op 30 oktober 1893 aan de gemeenteraad van Oud-Beijerland komt de volgende zin voor:

“een afschrift van het Koninklijk Besluit van den 27 oktober, no. 29 houdende ontslag met ingang van 30 oktober d.a.v. aan den heer A. van Baak als burgemeester van Uwer gemeente”.

Waarschijnlijk zag Anthonie van Baak deze situatie al aankomen:

- in de periode 11 september t/m 20 september 1893 heeft de burgemeester verlof.
- op 27 september 1893 zit hij voor het laatst de collegevergadering voor.
- Op 20 oktober 1893 tekent hij het laatste gemeentelijk stuk.

In een brief van 2 november 1893 vraagt Anthonie van Baak aan de gemeenteraad eervol ontslag als ambtenaar van de burgerlijke stand. De gemeenteraad besluit om hem geen eervol ontslag te verlenen. In de notulen van de raadsvergadering van 6 november wordt slechts melding gemaakt

“hem ontslag te verlenen als ambtenaar van de burgerlijke stand”.

Het is niet mogelijk om erachter te komen hoe er in de gemeenteraad werd gedacht over de ontstane situatie. In die tijd werd er nauwelijks genotuleerd over een gehouden discussie.

Op 18 oktober 1893 heeft gemeentesecretaris Alexander van der Hoop ontslag gevraagd ingaande 1 januari 1894. Dan gebeurt er iets opmerkelijks. Op 2 november 1893 solliciteert de ontslagen burgemeester Van Baak naar de functie van gemeentesecretaris in Oud-Beijerland.

Op deze vacature solliciteren buiten de oud-burgemeester nog zeven kandidaten, waaronder de eerdere sollicitant naar het burgemeestersambt in 1889 Leendert van Bochove Corstiaansz. en de Oud-Beijerlander L.B. van Herwen.

Op 17 november 1893 stelt het college (bestaande uit twee wethouders) een tweetal kandidaten voor aan de raad:

A. Van Baak - Oud-Beijerland
L. Rempt - Zierikzee.

Anthonie van Baak is nog steeds gemeenteraadslid in Oud-Beijerland, maar verblijft ten tijde van de besluitvorming in Bloemendaal. Waardoor er in de raadsvergadering 10 raadsleden aanwezig zijn. De uitslag van de stemming is:

6 stemmen op A. van Baak.
4 stemmen op L. Rempt.

De stemverhouding is te verklaren dat buiten Anthonie van Baak, die in Bloemendaal is, zes leden aanwezig zijn van de Anti Revolutionaire Partij en vier Liberale leden.

Vanuit Bloemendaal, waar de oud-burgemeester nog steeds verblijft, komen er twee brieven, één brief waarin hij de functie van gemeentesecretaris aanneemt en een andere brief waarin hij ontslag neemt als lid van de gemeenteraad.

In de procedure voor de benoeming van een nieuwe burgemeester in Oud-Beijerland, schetst de Commissaris van de Koningin mr. C. Fock aan de minister van Binnenlandse Zaken mr. J.P.R. Tak van Poortvliet in een brief op 22 november 1893 de stand van zaken:

“in de gemeente zijn voor de vacante betrekking geen personen te vinden, Niemand heeft zich dan ook aangemeld voor die betrekking in aanmerking te komen. Oud-Beijerland is een verdraaid moeilijke gemeente. De raad bestaat voor het grootste gedeelte uit Antirevolutionaire, en slechts een viertal gematigd Liberale leden worden daar in aangetroffen, eigenaardige moeilijkheden doen zich in die

gemeente voor. De raad heeft nu bij meerderheid van stemmen des wegens dronkenschap ontslagen burgemeester uit meelijde tot secretaris benoemd. Dit maakt de positie van den nieuwe burgemeester niet bepaald aangenaam. Ik verwacht echter dat de heer Van Baak evenmin als secretaris zal nalaten misbruik van sterken drank te maken als dat hij als burgemeester heeft gedaan, en hij dus vroeg of laat ook uit die betrekking terzake van dronkenschap uit die betrekking zal worden ontslagen. De heer Van Baak is sedert jaren een bepaalde dronkaard [] Er moet dus iemand als tot burgemeester worden benoemd die tact heeft en die goed op de hoogte van de gemeenteadministratie is, teneinde te voorkomen dat de wegens dronkenschap weggejaagde burgemeester als secretaris den baas speelt”.

Op 26 februari/ 4 maart 1896 wordt het huis wat door Anthonie van Baak huurt geveild, het huis wordt gekocht door zijn zwager, de in Dodewaard wonende steenfabrikant Jan Baltus Mijnlieff.

In de periode na zijn burgemeesterschap, nu als gemeentesecretaris, heeft Anthonie van Baak zich ingezet voor een aantal maatschappelijke zaken.

Zo wordt hij op 24 september 1896 benoemd tot secretaris van de vereniging voor Gereformeerd onderwijs in Oud-Beijerland. In 1903 is hij ook nog lid van het bestuur van de Bijschool.

Op 21 mei 1901 overlijdt de oudste dochter van het echtpaar Van Baak de 17-jarige Sophia Catharina Elisabeth, zoals uit de advertentie blijkt “na een kortstondige ziekte”.

Zij wordt op 24 mei begraven in een 1^e klas graf, de klok van de dorpskerk luidt dan een uur, op 4 juni 1901 koopt de familie Van Baak voor de overleden dochter het 1^e klas graf voor Fl. 14,--.

Door een misverstand is dit graf vóór 1915 geruimd.

Bij Koninklijk Besluit van 26 november 1902 wordt hij plaatsvervangend voorzitter van de plaatselijke ongevallencommissie en in 1905 voorzitter van deze commissie.

Anthonie van Baak is ook actief bij politieke lezingen, Voor de centrale Anti-Revolutionaire kiesvereniging In de Hoeksche Waard.

Woensdag 15 juni 1904 vervult Van Baak een lezing in 's- Gravendeel.

Politieke Lezingen

te houden door: **DS. M. H. A. VAN DER VALK**, predikant te Oud-Beijerland op **Dinsdag 14 Juni a.s.**, 's avonds 7 uur te Zuid-Beijerland en op **Donderdag den 16 Juni d. a. v.**, 's avonds 7½ uur in de School op de Bijl te Oud-Beijerland;

Baron VAN DER BORCH VAN VERWOLDE, lid van de 2e Kamer der Staten-Generaal op **Dinsdag 14 Juni a.s.**, 's avonds 7 uur, in de bijzondere school te Heinoord;

DS. VAN LUMMEL van Delft op **Woensdag den 15en Juni a.s.**, 's avonds 7 uur te Klaaswaal;

A. VAN BAAK op **Woensdag den 15en Juni a.s.**, 's avonds 7 uur, v/d. Mookhoek en Schenkeldijk te 's-Gravendeel.

Verder op Maandag, Dinsdag, Woensdag en Donderdag a.s. 's avonds politieke lezingen uitgaande van de Centrale Antirevolutionaire Kiesvereniging in andere gemeenten van de Hoeksche Waard.

Uitsluitend toegang voor kiezers.

Gelegenheid tot debat.

Namens de Centrale Antirevolutionaire Kiesvereniging in de Hoeksche Waard:

De Secretaris,
A. VAN BAAK.

2513

De ondergeteekende deelt mede, dat op **Woensdag 15 Juni 1904**, 's avonds om 6½ uur, **DS. M. H. A. VAN DER VALK** van Oud-Beijerland een Politieke Lezing te Putterhoek zal houden.

2514 **A. VAN BAAK.**

*Nieuwe Vlaardingsche Courant,
11 juni 1904.*

In 1904 is Van Baak voorzitter van de vereniging van secretarissen, ontvangers en ambtenaren der secretarie in de Hoeksche Waard.

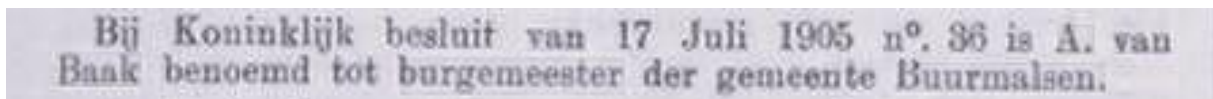
Bij Koninklijk Besluit wordt Van Baak benoemd tot Kantonrechter-plaatsvervanger ingaande 10 augustus 1904.

Waarschijnlijk heeft Anthonie van Baak de drank afgezworen en zich dusdanig maatschappelijk actief gemaakt, dat de minister van Binnenlandse Zaken Abraham Kuyper hem voordraagt voor een burgemeesterspost.



*Abraham Kuyper
1837- 1920.*

Bij Koninklijk Besluit van 17 juli 1905, no. 36 is hij benoemd tot burgemeester van de gemeente Buurmalsen met ca. 1874 inwoners. De installatie van de nieuwbenoemde burgemeester is waarschijnlijk op een latere datum.



Staatscourant, 19 juli 1905.

In een brief van 4 september 1905 verzoekt Van Baak om per 1 november of zoveel eerder als mogelijk eervol ontslag als gemeentesecretaris en ambtenaar van de burgerlijke stand. In de raadsvergadering van 5 september wordt hem zonder hoofdelijke stemming het eervol ontslag verleend.

Ook wordt hem door de gemeenteraad eervol ontslag verleend als lid van de schoolcommissie.

Bij Koninklijk Besluit van 29 september 1905, no. 58 wordt hem eervol ontslag verleend als Kantonrechter-plaatsvervanger in het Kanton Oud-Beijerland.



Staatscourant, 30 september 1905.

Bij Koninklijk Besluit van 3 november 1905, no. 39 wordt hem eervol ontslag verleend als voorzitter van de plaatselijke ongevallencommissie.

Opmerkelijk is wel dat we in de regionale kranten geen bericht van zijn benoeming tot burgemeester van de gemeente Buurmalsen hebben gevonden.

Het gezin Van Baak wordt op 8 november 1905 uitgeschreven uit de gemeente Oud-Beijerland en gaan wonen in Buurmalsen aan de Steenweg B 84.

De wedde van de burgemeester van Buurmalsen is Fl. 800,-- per jaar.



Waarschijnlijk functioneert Anthonie van Baak als burgemeester van dit kleine dorp zo goed, dat de minister van Binnenlandse Zaken Theo Heemskerk hem al na 5 jaar voordraagt als burgemeester in een grotere gemeente.

*mr. Theo Heemskerk
1852- 1932.*



Bij Koninklijk Besluit van 14 mei 1910, no. 48 wordt hij per 1 juni benoemd tot burgemeester van Wilnis en Mijdrecht met ca. 6065 inwoners.

Bij Koninklijk besluit van 14 Mei 1910 n°. 48 is benoemd, met ingang van 1 Juni 1910, tot burgemeester der gemeenten Mijdrecht en Wilnis, A. van Baak, met toekenning van gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester der gemeente Buurmalsen.

Staatscourant, 18 mei 1910.

Het gezin verhuist op 3 juli 1901 naar Wilnis.

Daar wordt hij al snel benoemd tot voorzitter en secretaris/penningmeester der administratie van de gemeenschappelijke wegen de "Ter Aarsche Zuwe".

(moerassig polderland met slecht verharde wegen nabij Wilnis, onderdeel van Hollandse verdediging).

Bij Koninklijk Besluit van 23 januari 1912, no. 13 wordt hij benoemd tot voorzitter van de plaatselijke commissie voor de ongevallenverzekering Breukelen- Nijenrode.

Op 4 mei 1914 overlijdt Antonie van Baak in Wilnis op 67-jarige leeftijd.

Heden overleed tot onze diepe droefheid in den ouderdom van 67 jaar, onze geliefde Echtgenoot en Vader, de EdelAchtbare Heer **ANTHONIE VAN BAAK**, in leven Burgemeester van Mijdrecht en Wilnis. Mevrouw de Wed. J. C. VAN BAAK-MIJNLIJFF. C. E. J. L. VAN BAAK. H. J. A. VAN BAAK. Wilnis, 4 Mei 1914.

NRC, 5 mei 1914.

Mijdrecht. — A. van Baak.† — Heden overleed te Wilnis de heer A. van Baak, burgemeester van Mijdrecht en Wilnis. Gedurende zijn vierjarig verblijf wist hij zich de achting en het vertrouwen der gemeentenaren te verwerven. Steeds ijverde hij zoo wel voor de belangen der gemeenten, als die zijner gemeentenaren te behartigen; voor een ieder even hartelijk en voorkomend, stond hij ieder, die tot hem kwam steeds met raad bij; daarbij altijd onpartijdig in handelen en optreden, laat burgemeester van Baak vele vrienden in beide gemeenten achter, die zijn heengaan betreuren.

Utrechts Provinciaal Dagblad, 5 mei 1914.

Uit bovenstaand artikel is op te maken dat de bevolking, in de korte tijd dat hij er burgemeester is geweest, erg tevreden was.

Op donderdag 7 mei is Anthonie van Baak in Mijdrecht begraven.

Al degenen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den Edelachtbaren Heer A. V. BAAK, in leven burgemeester van Mijdrecht en Wilnis, worden verzocht daarvan ten spoedigste, uiterlijk voor 28 Mei a.s opgave te doen ten kantore van Notaris VANDER HEIJDEN, te Mijdrecht. 20519.9

NRC, 14 mei 1914.

Bij Koninklijk Besluit van 12 september 1914. No. 60 is aan zijn weduwe Johanna Christina Mijnlieff pensioen toegekend van Fl. 598,--.

Johanna Christina Mijnlieff overlijdt op 30 januari 1946 in Arnhem en wordt begraven in het familiegraf op de begraafplaats Rustoord te Nijmegen.

*Familiegraf Mijnlieff
op Begraafplaats
"Rustoord" Nijmegen.*



Bronnen:

Archief Historische Vereniging Oud-Beijerland;
Archief gemeente Oud-Beijerland;
Archief Historische Vereniging Schiedam;
Nat. Archief 's-Gravenhage;
"100 jaar Chr. Onderwijs" Oud-Beijerland, 1981;
Delpher.

